

Erőszak

VISSZHANG - LI. évfolyam 24. szám, 2007. június 15.

Szenczi Tóth Károly szépirodalmi ihletettséggű publicisztikát írt dachauai emlékei után. ([ÉS, 2007/21.](#)) A dolgozatban jól elválnak egymástól a szépirodalom és az "üzenet", ezért talán megengedhető, hogy ez utóbbi részhez megjegyzést fűzzek. A szerző Dachau borzalmát a körmönfont kegyetlenség tárgyi megvalósulásaiban érzi át. Nem meglepő tehát, hogy a ma létező erőszakformákra asszociál, az összesre, egy kalap alatt. Ez művészi igazságnak talán elfogadható, azonban ha a szerző az európai (és magyar) hétköznapi (és rendőri) erőszakot is ez alá a kalap alá tolja, az már nem irodalom, hanem tévedés. A koncentrációs táboroknak, illetve a holokauszt(ok)nak nem lényege a kegyetlenség, noha mindig meghatározó velejárója volt. Néhány éve éppen az ÉS hasábjain zajlott egy szenvedélyes vita (a Schmidt Mária-Gerő András-páros és egy holokauszt-túlélő között) Nolte, német történész azon nézetét illetően, hogy a gázzal történő (tömeg)gyilkosság "viszonylagosan humánus"-e? A valódi kérdést az a vita nem is érintette: a német történész dolgozatában szerintem talán éppen arra akart rámutatni, hogy a népiértés "humánusan" (nem kegyetlenül) végrehajtva is világraszóló gáztett, az emberi kultúrára mért páratlan csapás. A népiértést azért nem célszerű erőszakká degradálni, mert a hétköznapi (civil vagy karhatalmi) erőszak kiküszöbölhetősége egészen más kérdés. Ha nem vesszük észre erőszak és erőszak között a különbséget, azaz nem tanulunk a történelemből, nem fogjuk felismerni a szavakban hordozott veszélyt, mindennemű népiértások gyújtózsínóját.

Haskó László